

ספרוי — אוצר החסידים — ליאובאואריטש

שער
שלישי

קובץ
שלשת האור

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נג"מ זי"ע

שני אורסאהן

מליאובאואריטש

•

וישלח

(חלק כה שיחה ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקווי

שנת חמישת אלפים שבע מאות שמות ושם ושש לביריה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת וישלח, יטז כסלו, ה'תשפ"ו (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.org / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

וישלח ב

פירושים אויפן ווארט „קשייטה“, כמו: א) אין תרגום יונתן (תרגום ירושלמי) – „מרגליין“ (מרגילות), „קשייטה“ אין פון לשון קישוטים⁸; ב) דער אבן עזרא (אין איבּוֹ⁹) זאגט אָז „קשייטה“ מײַינט „כְּבָשָׂה קְטָנָה“; און לוייט כמה מפְּרִישִׁים¹⁰ אין דאס די כוונה אין תרגום אונקלוס דאָ וואָס אִיז מְתַرְגָּם „קשייטה“ – „חוּרְפָּן“, ווי מען געפֿינט פריער (אין פֿ וְירָא) אָז שבע כבשות הצען .. שבע כבשות¹¹ אָז אונקלוס מתרגם „חוּרְפָּן“¹² –

וואָס אִיז דער הַכְּרָח (אין פְּשָׁטוֹ שֶׁל מְקָרָא) צו טִיטִישָׁן „קשייטה“ – מעָה¹³, ווי מען רופט עס בכרבי הים, און ניט ווי די תרגומים פון אַרְצַן יִשְׂרָאֵל (ושכם בכללה) „מרגליין“¹⁴, אָדער „כְּבָשָׂה“ –

(8) וכ"ה דעת ר' יהושע דסכין בשם ר' לוי בב"ר עה"פ (פערץ, ז) – ראה מדרש של פ"ז בא. מתיב וע"ז יוסף לבר"ש שם. ר"ש שם. וראה עירוף (ומפרשבי היבר שם לפנוי) שהובא לקמן בפניהם. וראה שה"מ מס' פחסים (קסט, ב) דמאה קשייטה רומיוני למאה קישיטני דשכינה". ולהעיר שהרמ"ע מפנאו קרא לא' ממש אמריו (בספריו עשרה מאמרות מהא קשייטה והם מהא סימנים) שה"ג להחיד"א מע' ספרדים).

(9) שם.
(10) רד"ק ועוד כאן. מדרש של פ"ז. וכ"כ באוהב משפט (להתשבץ) – וויניציאה, שטט – לאיוב שם. בא רם חיים (לאחיה מהר"ל) על פיש"י כאן. ועוד. וראה לקמן הערה⁴³.

(11) נא, כחיל.

(12) וכ"ה בתיב"ע וירא שם. תרגום ליהושע ואיוב שם.

(13) וכן פיש"י באין שם (בל' הרא"י מערץ).
(14) ורא ש„קשייטה“ היא בש"ז (שמאלית) וקישוט בש"ז (מנית) – ראה ר"ש ג' לעיל (בראשית א, ח) דפי' והראשוון דשימים (ש"ז) ימנית) הוא שא מים (ש"ז שמאלית) – ולא כתוב ע"ז מדרשו וכו"ז.

א. אין היינטיקער סדרה וווערט דער – צילט, אָז בשעת יעקב אִיז געקומען קיין „שְׁכָם אֲשֶׁר בָּאָרֶץ כְּנָעָן“¹, האָט ערד געקייפט „חלקת השדה אשר נתה שם אהלו .. במאה קשייטה“².

שטעטלט זיך ר"ש אַוְיפָּן וואָרט „קשייטה“ אָז אִיז מְפַרְשֵׁשׁ: מעָה. אמר³ רבִּ עֲקִיבָּא כְּשַׁהֲלָכְתִּי לְכַרְכִּי הַיּוֹם הַיּוֹם קוֹרֵין לְמַעַה קשייטה (און דערנָאָךְ שְׁטִיטִים אִין חַצְאֵי עִיגּוֹלִים; ותרגומו חורפן, טובים חירפִים בכל מקום כגון עַבְרָוּ לְטוֹחוֹרָה).

דער טעם פְּאַרְדוֹאָס רְשִׁיְּ דְּאָרְפִּיְּ מְפַרְשֵׁשׁ זַיְן דַּעַם וואָרט „קשייטה“ אִיז מְבוֹן בְּפִשְׁטוֹת – הַיּוֹת אָז „קשייטה“ אִיז נִיט קיין תִּיכְהָרְגִּילָה כָּלָל.

אָחָז אִיז סּוֹפֵן יְהֹוּשָׁעַ, וואָוּ דַעַר פְּסָוק חַזְרָת אַיְבָּעָר האָמָר בְּפִרְשָׁתָנוֹ אָז „חַלְקַת הַשְּׂדָה אֲשֶׁר קָנָה יַעֲקֹב (אִיז גַּעֲוֹעָן) בְּמַאַה קשייטה“, נָאָר אִין מָאָל, אִין סּוֹפֵן אַיּוֹב – וַיְתַנוּ לוּ אִישׁ קשייטה אַחַת⁴].

מוֹזֵעַ דּוּרִיבָּעָר רְשִׁיְּ אַפְּטִיטִישָׁן פָּאָרָן „בָּן חִמְשׁ לְמִקְרָא“ אָז „קשייטה“ מְיַינִּינָה „מַעַה“, אָוּן עָרְבָּעָנָגְטָן דּוּרְוִיְּפָן דִּיְרָאָן פָּוֹן אָמֵר רְעַזְקָן כְּשַׁהֲלָכְתִּי כְּרוֹן.

מַעַן דְּאָרְפִּיְּ אַבְּעָר פְּאַרְשָׁתִין: אַמְתָּא אָז אִין כְּרִיכִי הַיּוֹם הַיּוֹם קוֹרֵין לְמַעַה קשייטה – מַעַן גַּעֲפִינְט אַבְּעָר אִין חֹזֶל נָאָךְ

(1) לג, ית.

(2) שם, יט.

(3) ר"ה כו, א. וראה לקמן בפניהם סעיף ג.

(4) ראה לקמן סעיף ד.

(5) ח"ש כג, טז.

(6) כד, לב.

(7) מב, יא.

אויר ויתרה מזו: וויבאלד איז „מעה“²⁵ בלשון תורה איז „גרה“ (כג'ל) – האט עדר פסוק געדארפט זאגן „במאה גרה“?

אייז דערפונ מוכרכ לאורה, איז „במאה קשיטה“²⁶ מיינט „מעה“, נאָר מרגליות, כבשות אַעדער כי'וּב.

ב. די פלייה איז נאָר גראָער: ווַיְיַדְרֵעַ אַוְיַפְּן פָּסּוֹק²⁷ „וַיְדַבֵּר (שְׁכָם) עַל לְבֵדָן הַנּוֹרָה (דִּינָה)“ אַיז רְשֵׁי מְפִרְשֵׁס: „דְּבָרִים הַמִּתְיַשְׁבִּין עַל הַלְּבָב רְאֵי אַבְיךָ בְּחִלּוֹת שְׁדָה קָטָנָה כִּמְהָ מְנוּן בְּזַבְדָּכְרָה“ – אַיז אָוָב „קָשִׁיטה“²⁸ מיינט „מעה“ אָוָן יַעֲקֹב הָאָט אַינְגָּאנְצָן גַּעַצְּאַלְט חַמְשָׁה שְׁקָלִים פָּאָר דָּעַר שְׁדָה – וּוְיַזְאַגְּט שְׁכָם „כָּמָה מְמוֹן בְּזַבְזָבָן?!“²⁹

[דער מוקור פון דעם פירוש רשי איז איז בראשית רבה²⁷ – אַבְיךָ בְּרִאַשְׁתָּרְבָּה²⁸ צוֹינְנָעַן פָּאָרָאָן כּוּכְבִּירְשִׁים (ע'ד הַדְּרָשָׁה) אַיז וְאָרְטָה „קָשִׁיטה“, ווֹאָס לְוִיט די אַלְעָלָ פִּירְשִׁים קָוָמָט אָוִיס אַיז עַס אַיז פְּרָשֵׁי, אַיז „קָשִׁיטה“ אַיז „מעה“, אַיז עַס דָּאָר נִיט קִיְּן סְכּוֹם גָּדוֹל, כג'ל.]

אָוָן סְאִין אַדְחָק גָּדוֹל צָו עַנְטַפְּעַרְן²⁹, אַיז מִיט „חִלּוֹת הַשְּׁדָה אֲשֶׁר נָתָה שָׁם אַהֲלוֹ“, פָּאָר וּוּלְכָבָר יַעֲקֹב הָאָט בָּאַ צָּלָלָת חַמְשָׁה שְׁקָלִים, ווּוְרַעַת גַּעֲמִינִינַט בְּלִוּזָן דָּעַר מְצֻזְמָדִיקָעַר שְׁטָח ווֹאָו יַעֲקֹב הָאָט גַּעַשְׁטָעַלְט זִוְּן אַהֲלָ פְּרָטִי – אַבְיךָ פָּאָר דָּעַם גָּאנְצָן שְׁטָח ווֹאָס – אַבְיךָ פָּאָר דָּעַם גָּאנְצָן שְׁטָח ווֹאָס מַחְנָה (וֹוָאָס אַיז גַּעַוּעַן אַרְבָּי

וּוְיַרְגּוּם יְוָנָתָן (יְרוּשָׁלָמִי), אַדְעַר תְּרַגּוּם אָוְנְקָלוּסָן?

[ובפרט איז איז בראשית רבה¹⁵ ווּוְרַעַת גַּעֲמִינִינַט (לוּט גִּירְסָת הַעֲרָרָה¹⁶) אַיז חֹזֵל האָכָן אַפְּגָעַלְעָרָנְט פָּוֹן אַוְאָשָׁה בְּשָׁוָק שְׁלַל עַבְּדִים (כְּפָשָׁטוֹ – בְּעִיר דְּחֹזְקָה) אַיז „קָשִׁיטה“²⁸ מיינט אַדְעַר מְרַגְּלִוִּית – אַדְעַר כְּבָשׂ (וְלֹא בְּלִשְׁׂוֹן דְּכָרְכִּי הַיָּם – כְּרָאִית רְעַק)].

אָוָן אַעֲפָ אַז בְּכָלְלָי¹⁷ קוּיְפָט מְעָן אַזְּאָרְבָּדְמִים¹⁸, מְטַבְּעוֹת¹⁹ (כָּסֶף) – אַיז אַזְּאָרְבָּדְמִים אַיז דָּאָר גַּעַוּעַן דָּעַר שְׁטִיְגָעַר פָּוֹן חַלְפִּין, מַחְיֵר כְּלָבְבָּד – (ב) בְּנַדּוֹז בְּשַׁעַת מְעָן רַעַד וּוְעָגָן אַסְכּוֹם פָּוֹן מָהָא מְעוֹת וּכְיַוְבָּב אַיז דָּרְכָה הַכְּתוּב בְּכָמָן צָו אַנְגָּעַבָּן דָּעַם מְסָפָר אַיז שְׁקָלִיָּה. אָוָן נִיט אַיז קְלִינְעַרְעַט מְטַבְּעוֹת. וּבְעַנְגִּינוֹנוֹ: ווּבְאַלְדָּא אַז אַשְׁקָל הָאָט צְוֹאָנְצִיק מְעָה (בְּלִשְׁׂוֹן הַכְּתוּב²¹ „עֲשָׂרִים גְּרָה הַשְּׁקָלָה“, אָוָן וּוּרְשֵׁי²² אַיז מְפִרְשֵׁס אַיז „גְּרָה“ אַיז „לְשׁוֹן מְעָה“) – הָאָט דָּעַר פָּסּוֹק אַנְשְׁטָטָט „מְאָה קָשִׁיטה“²³ גַּעַדְאַרְפַּט זָאגְן „חַמְשָׁה²³ שְׁקָלִים“!²⁴

(15) שם.

(16) עַדְרָ קָשִׁיטה – הַוָּא בְּמְפִרְשֵׁי הַבְּיַרְשָׁם.

(17) כְּמוֹ קְנִיתִי מִעֲרַת הַמְּכֹפְּלָה בְּאַרְבָּעָ מִזְרָחָתָן סְקָל כָּסֶף; מִכְּרִיתָא יוֹסֵף בְּעַשְׂרִים סְקָל (וַיְשַׁב, כה).

(18) רְשֵׁי וְזַאְלָ, לְמַג דָּה וְשַׁפְּחוֹת.

(19) וּרְאָה רְשַׁבְּבָם כָּאָן: מִין מְטַבָּע שְׁמָמוֹ כָּאָן. וְלְהַעֲרִיר מְשַׁבְּתָל, סְעִיבָּר וּבְרְשִׁי שָׁם. תּוֹשָׁבָן אַוְתָּה סְ.

(20) דְּבָרִים בְּגָ, יְט וּבְפְּרָשְׁיָה.

(21) תְּשָׁאָל, יְגָ וּדְעַז בְּחִזְקָוָתִי כִּז, כָּה. קְרָחִית, טִז.

(22) שם. וְכָה בְּתָאָ שָׁם. וּכְן בְּפְּרָשְׁיָה וּתְאָ בְּחִזְקָוָתִי שָׁם.

(23) כָּה לְפִי הַחַשְׁבָּן אַז דְּעַשְׂרִים גְּרָה הַשְּׁקָלָה.

וּרְקָל אַחֲרִי זָמָן „הַוְּסִיף עַלְיוֹ שְׁתָה וְהַעֲלָה לְשָׁשָׁ מְעָה כְּסֶף“ (רְשֵׁי תְּשָׁאָל וּבְחִזְקָוָתִי שָׁם – דָ' שְׁקָל וְדָ' מְעָה (כְּמַשׁ בְּרַלְבִּיאָג, מְנַחָּה בְּלִילָה וְעוֹד כָּאָן).

(24) כָּה קָשָׁה גָּם בְּנֹזְרָה הַקּוֹדֶשׁ (הַשְּׁלָמָם) עַל בְּיַרְשָׁם.

(25) לד. ג.

(26) כָּנְ קָשָׁה גָּם בְּמַלְאָכָת הַקּוֹדֶשׁ עַל פְּרָשְׁיָה כָּאָן. וְרָאָה גָּם בְּנֹזְרָה הַקּוֹדֶשׁ (הַשְּׁלָמָם) שָׁם.

(27) פְּפָ, ג.

(28) פְּעַט שָׁם.

(29) כתִּי הַמְּלָאָכָת הַקּוֹדֶשׁ שָׁם.

או רשיי האט געהאט איז גירסא אין גנראא, סאיין דאך ניט שיר לחדש איז איז – דאך מען אבער האבן אַהֲרֹן, וואס רשיי ברעננט דוקא די גירסא "לכרכី הימ", און ניט די גירסא הנפוצה – "לאמריקיק"?

ג) רשיי איז מעתיק אויך דעם שם בעל המאמר – רביעיבא? ניט וויברוב הци גדו פון מוחז'ול וועלכע ער ברעננט בפירושו בליל שם אומרמֶן.³⁶

ד) די תמיי וווערט גראעסער וווען מען פאָרגלייכט פרשיי דאַ מיט'ן עניליכן צעלבן פרשיי אויפן ואָרטט "תְּכִרְוּ" (איין פ' דברים³⁷) – "לשון מכח .. שכן בכרכי הים קורין למכירה כיריה" [אעפ' איז איז מס' ר'ה דאָרטאַז אָגָט ער: אָמָר רבבי³⁸ כשהלכתי לכרכי הים הוי קורין למכירה כיריה], ועדז' בפרשויי אויפן ואָרטט "לְטוּפּוֹתּוֹתּ" – טט בכתפי שתים פת באָפריקי שתים" [אעפ' איז דאַס איז אַ מאָמר פון ר'ק⁴¹].

ד. נוגע דעם סיום איז פרשיי (וואס שטייט אין חזאי עיגול) – "וְתַּרְגּוּמוֹ כו", זיינען פֿאָרָאָן מְפַרְשִׁים⁴² וואס ווילן

(36) וכ"ה בהשמדת שם האומר – במדרש ללח טוב כאן (במדרש שלל טוב: ויתר רבבותינו אמרו .. שכן בכרכי הים כו').

(37) ב. – משאכ' ב' ויהי (ג, ה) שביביא (מריה) השם, וראה הערה הבהאה, "אָרְעַע" (בר' השם: רב' כשהלכתי לכרכי הים הוי קורין למכירה כיריה – נט' באָרכוכ' בלוק'ש חטז' ע' 461 ואילך. (38) אבל בעיר שלשון רשיי בדוברים שם הוא מסותה יג, א (אבל גם שם בעל המאמר דסוטה לא העתיק רשיי שם). וראה לקו"ש שם ע' 464 הערכה.

(39) ראה הערכה 37 שברשיי עה"ת הגירסא "ר'ע"ק".

(40) ס"פ בא. ואתחנן ו, ח.

(41) סנחרדין, ד, ב.

(42) ראה הוצאת בערלינער בערעה. נתינה לגור על התרגומים – כאן. ועוד.

גдол – אַהֲלִי נְשִׁיו וּבְנִיו וּבְדִיו, נוֹסֵה אוֹף כָּל מִקְנָה כו') האט ער טאָקע געצלט אַסְרָג געלט –

וּוְיִיל ס'איין ניט מסתבר אוֹ דער פְּסָק זאָל דערצְיַילְן וּוְעָגָן דער קְנִי פָּוּן דעם שטח קטן (וּוְאָוּס' איין געוווען אַהֲלִי יעַקְבָּן) אָוּן ניט דערמאָגְנָעָן וּוְעָגָן דער קְנִי פָּוּן גְּרוּסָן שטח פָּאָר זִין גָּאנְצָעָר מַחְנָה.

אָוּן דעריבער לִיְגַּט זִיךְ צַו זָאָגָן, אָז "נְתָה שֵׁם אַהֲלָו" בָּאַצִּיט זִיךְ נִיט נָאָר צַו דעם אַהֲלִ פְּרַטִּי של יעַקְבָּן, נָאָר צַו כל המhana שלן.

אָוּן אָעָפָ אָז עַס שְׁטִיטִי "אַהֲלָו" – ל' יחיד, האט עס שוין רשיי באָוּאָרָנט בְּתַחְיַלָּת הַסְּדָרָה, אויפן פְּסָק³⁹ "וַיְהִי לְשָׁוֹרָה", איין רשיי מפרש "דָּרְךָ אָרֶץ לְוָמֶר עַל שׁוּרִים הַרְבָּה שָׁוָר". אָוּן ווּי מַעַן זַעַט טאָקע כמה פָּעָמִים פְּרִיעָר אַיִן חֻמָּשׁ וְאָוּן דער פְּסָק זַאָגָט "וַיַּתֵּן אַהֲלָו" (וכיו' ב'⁴⁰) אָוּן די כוונה איז ניט צו אַיִן אַהֲלִ, נָאָר צַו אַ גָּאנְצָעָר מַחְנָה.

ג. אויך זיינען פֿאָרָאָן כָּמָה דְּיוּקִים אָין לשון רשיי:

א) רשיי האט בראיתו געדאָרָפֶט זַאָגָן בְּקִזּוֹר (וּוְיִ בְּכָהָה מִקְמוֹת בְּפִוּשָׁה ר'ש'י) "מַעַה כְּדַאיָּת בָּרָאָשׁוֹן"³² (וכיו' ב') – רשיי איז אבער מעתיק פרטימאמר כשהלכתי לכרכי הים כו'?

ב) אָין גָּמָר לְפָנֵינוּ³³ אָיִז אָגָט לשון "כְּשַׁהֲלַכְתִּי לְאָפְרִיקִי"³⁴. רשיי זַאָגָט אָבָעָר "לְכַרְכֵי הַיּוֹם"³⁵. אָיִז אָעָפָ אָז מַמְזּוֹן זַאָגָט

(30) לב, ג.

(31) ראה לך יב, ח (ולהעיר מרש'י שם). יג, ג.

(32) כו, א.

(33) ר'ה שם.

(34) וברד' כ' כאן גריס "לערבייא". וראה لكمן הערכה 79 בשוחה ג'.
(35) וכ"ה בעורך ערך קשיטה.

עס קומט צו אין הבנת פשוטו של מקרא דורך דער הוספה פון תרגום „חרופן“.

מעו דארפ אבער האבן אַ ביאור בפרש״י' כאן: וואס האט דער תלמיד (רש״י'?) געוואָלט מוסף זיין אין הבנת פרש״י' (אַזְ קַשְׁתָּה) מײַנט „מעה“ דורך צווגעבן ווֹתְרָגּוּמוֹ כּוֹ?“?

ה. ווֹיל דעם ביאור בכל זה:

דער הכרה צו זאגן אַזְ קַשְׁתָּה מײַנט „מעה“ אַזְ נִיטְ פָּוּן מאָמר רַעַק „כְּשַׁ“ הלכתו לכרבי הים כּוֹ? – דאס בערגנט רְשִׁי' נִיט (אָזְוִי) אלס רַאיַ, נַאֲר (בְּעִקָּר) אלס הוספה ביאור, כדלקמן טיעפּ וּ – נַאֲר פָּוּן תוכן הכתובים:

לערגענדיק דעם סייפור, אַז ווּן יעקב אַזְ אַנְגַּעַקְוּמָעַן אין שם האט ער געקויפּט „חלקת השדה אשר נתה שם אַהֲלָו“ בלוי שום פרטימ, לייגט זיך בפְּשָׁטוֹת צו זאגן, אַז ער האט דערפּאָר באַצְּאָלט מהיר הרגיל, ווֹיל סְאִיז גַּעֲוֹעַן אַ קְנִיְּרָגִיל (מִהְאָט זיך גַּעֲדֹנוּגָעַן מִיטְ עַם וּכוֹ) אַזְ זיכער אַזְ הַיפְּךְ הַפְּשָׁט צו זאגן אַז ער האט באַצְּאָלט „דְּמִים מַרְכּוּבִּים“⁴⁵: אַברָהָם האט גַּעַצְּאָלָט „אַרְבָּעַ מְאוֹת שֶׁקֶל כְּסָףְ“ עוֹבֵר לְסֹחַר⁴⁶ פָּאָר דער מערת המכפלה ווֹיל ער האט גַּעֲזָוֹת האבן די מערת המכפלה „לְאַחֲזָהָת קְבָרָה“⁴⁷: אַבער בנדוֹד, אַזְ דָּאָר יעַקב גַּעֲוֹעַן אַין מִיטְ פָּוּן גַּיְן „לְבָוָא אַל יְצַחֵק אַבְּיוֹ“⁴⁸ (איין

(45) ל' רְשִׁי' וּאֲרָא, ט (וּרְבּוֹתִינוֹ דְּרָשָׂוָהוּ) בְּנֹגֶעֶן לְקִנְיַת מִעֵרָת הַמִּכְפָּلָה עַי אַברָהָם וּרְאָה לְקָמָן סְעִיףְ :

(46) ח'ש כ'ג, טז. – וּכְן יעַקב שְׁנָתָן לעַשׂ בְּשִׁלְיָה לְקָלוּן בְּמִעֵרָה „כָּל כְּסָףְ וּזְהַבְּ שְׁבָבָא מִבְּתָה לְבָנָן“ (פרש״י' וּחַיְ, ג, „וּזְעַפְּ מַדְרִשִּׁים“).

(47) ח'ש שם, ד (וּכְמַיְפַּשְׁ שְׁמַ לְאַחִי').

(48) וַיַּצֵּא, יְה. וּרְאָה לְקָמָן הָעֲרָה.

זאגן אַזְ דִּי ווּרְטָעַר זַיְנְעַן נִיטְ פָּוּן רְשִׁי' – אַרְן וּוּי מִזְעַט טַאַקָּע אַז אַז דעם ערשותן (און צוויטן) דפּוֹסְ רְשִׁי' זַיְנְעַן דִּי ווּרְטָעַר נִיטְאָ – נַאֲר זַיְיָ זַיְנְעַן אַזְ הַסְּפָה פָּוּן אַ תַּלְמִיד (טוּהָה). וּוּאָרָום וּיְקָעַן מִעֵן זַאֲגָן אַזְ כּוּנוֹת „חרופּן“ שבתרגומים אַזְ חִרְפִּים בְּכָל מִקְומָם, בְּשַׁעַת דַּעַר תְּרָגּוּם בְּרִינְגְּט „חרופּן“ אלְס אַיבְּעַרְזְּצָוֹגְ פָּוּן „כְּבָשָׁוֹת“ (דִּפְ וּירָא – כְּנַיְלָ סְעִיףְ אָ)?

אַבער אַעֲפָכְ, דַעֲרָפּוֹן וּוֹאָס דִּי ווּרְטָעַר טָעַר זַיְנְעַן גַּעֲבְּלִיבָן אַזְ דִּי דַעֲסִי רְשִׁי' הַנְּפָזִים, אַזְ מִסְתָּבָר צו זַאֲגָן, אַז אַוְיד דַעַר פִּירּוֹש אַזְ תְּרָגּוּם האט אַזְ אַרְטָ.

וּתְרָה מֹה – בְּהַקְדִּים הַתְּמִימִי, אַוְמָה – תָּוָם אַזְ אַונְקָלוּס מַתְרָגְם, „כְּבָשָׁה“ – „אִימְרָא“ וּלְמָה יִשְׁתָּנוּ „כְּבָשָׁוֹת“ פָּוּן פְּ – וּוֹאָס – וּוֹאָס דַעֲרָפּאָר אַבער מִעֵן לְעָרָ – נִעְן, אַזְ דַעַר פְשָׁט אַזְ תְּרָגּוּם אַוְהָ „כְּבָשָׁוֹת הַצָּאָן“ – „חרופּן דָעָן“, אַז נִיט אַזְ „חרופּן“ מִירְנַט „כְּבָשִׁים“⁴³ נַאֲר כְּבָשִׁים מִינִיט „נעָא“ כְּבָתְרָגּוּם שָׁם אַזְ תָּא (כְּדָרְכָו בְּכָמָה מִקְומָה) אַזְ מַוְסִּהָ – בְּיַאֲר בְּהַנְּעָנָן, אַזְ זַיְנְעַן חִרְפִּין – גּוּטָן – צָאָן⁴⁴, וּוֹאָס דַוְרְכָדָעָם יוּבָן דַעַר עֲנֵן – וּוֹאָס זַיְיַיְנְעַן גַּעֲוֹעַן „לְעָדָה“ וּכְרוּ –

(43) וכן ליתא בכתבי רְשִׁי' שתה'.

(43*) ולהעיר שבמדרשי שלט בכאן „כְּבָשָׁוֹת“ בכוורת, ובאר מים חיים (על פְשִׁי') „הַנוּלְדִים בְּתִחְלַת הַשְּׁנָה“. וואָה הַלְּעָז בְּעִירָד חַרְדִּי (ה). – וּמְשֻׁמָּד שָׁם לְאַפְּרִישָׁוּ שְׁהַכּוֹנָה בְּתָא שְׁוּרְפָּה“ הָא הַהְרָגָם דַתִּית „כְּבָשָׁה“.

(44) ואָפְ שְׁבָפְ וּירָא שָׁם נִאמְרָגָם „כְּבָשָׁוֹת“ (סתם) ובת"א שָׁם „חרופּן“ (ולא – „חרופּן דָעָן“) – יְיָל כִּי קִיצְרָה בְּלִשְׁוֹנוֹ וּסְמָךְ וּנְמַשְׁךְ לְמַבְּנָן „כְּבָשָׁה“. וְאַתָּה שְׁעַפְּמַבְּאָר בְּפָנִים נִמְצָא שָׁלָא תְּרָגּוּם תִּבְתַּחַת „כְּבָשָׁה“ – יְיָל שְׁמַפְרִישָׁה מִקְצָן מִאָ, מִזְ, מִגְ, מִזְהָם שְׁהַתְּאָרָה פְרִישָׁה הענין. וַיְלַעַג בְּכָלְלִי הת"א האם דרכו וּרְגִיל בְּכָרָ.

און וויבאלד אן די קני פון "חלקת השדה" איז ניט געוווען אויף צו מאכן דארט זיין דירת קבע, נאך בלויין אן דירת⁵⁵ עראי, איז ניט מסתבר אן ער זאל וועלן פאר דעם באצ'אלן יותר פון זיעיר ווערט⁵⁶ ועארכ' ניט "דמים מרובים"⁵⁷.

און דערפער קען רשיי ניט אונגעמען (עד הפשט) דעם פירוש פון תרגום יונטן אן "קשייטה" מיינט ווילג'יות – וואס לפ"ז ווועט איסקומען אן יעקב האט געצ'אלט גאָר אָ גרויסן מהיר (מהא מרגליות, ובפרט אן בפשתות איז דאס נאך מעער פון "אָבע מאות שקל כספר") פאר אָ דירת עראי.

זאגט רשיי אן "קשייטה" מיינט "מעה": יעקב האט פאר דער חלקת השדה באָ צאַלט נאָר מאה מעה (חמשה שקליםים⁵⁸). ו. עפ"ז אָבער, שטעלט זיך די שאלת לאידך גיסא: למאַי נפק'ם בכל צו

מובן הו בא' פשוטות, ובפרט שכבר מצינו מען זה גבי ארבاهם שנצטווה "קום התהילך באָרץ לארכא ולרחה" (לך יג, יי), שבס בפ"ש"מ הי' זה להראות בעלות שלוי בארץ (ראה בארכואה לקי"ש ח"כ ע' 131 ואילך. וראה שם גם בוגווע ליעקב ע"פ פרש"י שהבא בסקפ העריה הוקדמת). ואפלו עז בענש (רשיי ישן ס"פ תולדות). פרשי' פישטנו לה, א.

(56) להעיר מפרש"י ליעיל (לב, כה) שייעקב חור על "פיכים קטנים", ובגמרא (חולין צא, טע"א) למדנו מוה שצדיקים חביב עליהם מומנו יותר מגופם. (57) וראה גם מלאת הקודש על פרש"י כאן.

(58) וראה מלאת הקודש שם, "אָיך חמור נשיא הארץ ייכור שדחו בסך מועיט כוה" (וראה אברכאנל כאן. ולהעיר מבחן כתוב, טז): זרע חומר שעורורים בחמשים שקל כס"ר – כי "היתה הארץ מליחה... לא מקום זרע... אָג' מפנִי בכדו של יעקב אוזיל גבי" כת". וברלב"ג כאן: קנה אוטם בדמ'ים מעיטים כי לא לילך בגדרות לבקש מקום רחוב לנוטות שם א halo אלו הספיק לו ההרבה (ועפ"זatri לשון רשיי ליקמן לד, ג) "בחלקת שדה קטנה" בפשוטות, וא"צ לדוחק שוזרו רק בערור "וְהארץ... וחתת ייזם" (ליקמן לד, ב).

ולהעיר מב"מ (עה, ב) קטינה דארעה בענשה זו זו.

חברוֹן⁵⁹), און וויעקב האט מלכתחילה, ביים אועוּקג'ין פון בית אביו, געזאגט בתפלתו – "ושבתי בשלום אל בית אביו"⁶⁰

– און דער טעם וואס יעקב האט ד' "חלקת השדה" געקויפט (אונ דוקא דא ביים עיר שכם וואו ער איז געוווען זעקס חדשים, און ניט פריער אין סוכות וואו ער איז געוווען ייח חדשים⁶¹), איז ניט געוווען אויף צו באזעוץ זיך דארט – וויל ער איז געגינגען צונ"ל – נאך בלויין אויף אָרוּטְצָאָוּיְזָן זי'ן חביבות הארץ, אן גלייך ביים אָנְקוּמָעָן איז "עיר שכם אשר בארכן בונש"⁶² (איןעם לאנד וואס דער אויבערשטער האט אים צוגוּזָאָגָט אָוּעָקְגִּיְעַנְדִּיק פון בית אביו – "לך אתנה גו' והшибותך אל האדמה הזאת"⁶³), האט ער געקויפט אָ חלח בארץ⁶⁴ –

(49) פרשטוֹן שם, כו.

(50) ויצא כה, כא.

(51) רשיי פרשטוֹן לג, יז. וראה רשיי ישן ס"פ תולדות שהה בדרכ שתי שנים.

(52) ראה רמב"ן שם ד"ה ויבא יעקב שלם.

(53) ויצא שם, יג'טו. וראה רשיי ישן ד"ה שוכב עלי'.

(54) וראה ראב"ע ורמב"ן כאן*. – ויל שלרשי'.

(*) בכללי יקר (ונדי' בספוגנו ונדוד) כאן, שגןיניאת חלקת השדה היהת בשבייל המוחבח שבנה (ענ"ש). אבל בפושטו ש"מ צנ'ג' שהרי מצינו במי' בקרא שהאבות בנו מוחבות (ראה לך יב, ז'ה. שם יג, יז. תולדות כו, כה. וועד. גם ביעקב – ויצא כה, ז'ה. ליקמן לה, ז – ולא גנו מוקום המוחבת. – ובאמורנו נועם עה"ת (ונדי' במושב קג'ינט) כאן ד"ה: לפי שהי' המוקום ההוא של חמור וקרוב לנער... בודאי הי' הוויסים אותה, ובשאר מקומות שבנה יצחק ויעקב... לא הוציאו ליפי שהבר ובמוקום הרשות הי' שלא הי' און זיין.

ובפני' י"א בן הרוב"ם עה"ת כאן, שהחוכר יעקב בקונת חלקת השדה לפי שבנעליג לא נתנו לו רשות לנטות אהלו כו, אבל בפושטו ש"מ כאן אין אפיקלו רוח לכל זה (ופירושי זואר ג, ט – הובא ליקמן סוט'ז). והוא נ"ט "רבותינו דרשווו".

מצ"ע אין ניט גרים, ווערן זי אבער גענוצט אלס קישוטים (און זי ווערן דערפֿאָר אַנְגָּעָרְפּוֹן "קְשִׁיטָה").

און דאס זאגט דער פֿסּוֹק, אָז מֵצָד דער חיבת הארץ בעניין יעקב, האט ער פֿאָר אַ חְלָקָה בְּאָרֶץ גַּעֲצָלָט מִטְּפָעַצְיָעַלְעַשׂ הַשּׁוּבָעַ מִטְּבָעָות⁶³ – "מאה קְשִׁיטָה", אַזְלָעַכְעַמְוּתָוֹת וּוֹאָס וּוּעָרָן גַּעַז נוֹצַט אלס תכשיטים⁶⁴.

ומהאי טעמא קליביט רשיי אויס דוקא די גירסא "כשהלכתי בכרכי הים" – און ניט ל"אפריקי": דאס ווֹאָס מען נוֹצַט מעות פֿאָר קישוטים אין "אַפְּרִיקִי" אֵין ניט קיון ראיי אויף דעם (גודל) החיבות שלהם. מען ווֹיִס ניט פרטימ וועגן אָפְּרִיקִי אַזְאָן אַזְאָן וועלכּוֹ אַרט באַפְּרִיקִי דאס אַז גַּעַוּעַן. קען זיינ, אָז "אַפְּרִיקִי" אַז גַּעַוּעַן אַז אַרט – דערפֿאָר ווערט אַיר אַז מַעַה גַּעַנּוֹצַט אלס תכשיט.

– זאגט רשיי אָז אֵין "כרכי הים היי קורין"⁶⁵ למעה קשיטה". אַפְּילוּ אֵין כרכים – גְּרוּיסָע (משחר) שטעת – פְּלָעַגְטָעַ מען רופּוֹן אַז מַעַה תכשיט. אֵין

(63) ולהעיר מהטיפור דאשטו של חסיד אדה"ז ר' גבריאל "נוֹשָׂא חַנּוֹ" ("התמים" חוברת ו' צ' שיד, ב] ואילך).

(64) וראה בראשית זוטא (ל"ר שמואל ב"ר נסים – ירושלים, תשכ"ב) כאן: אַרְעַע כּוֹ לְמַעַה קְשִׁיטָה מְאָה דְּנָקִי כּוֹמָה מְוָרְגִּין – שִׁישׁ מְרָגְלִית שְׁוּהָ דְּנָקָא! וראה פראָבָע הַנְּלָל (ס"א) ואַמְּזוֹל דחטאת בת דנָקָא (זבחים מה' א).

– ועפּויי מובּן גַּבְּרַיְמָן זֶה שָׁגֶם באַיּוֹב שם פרש"י "קְשִׁיטָה" – מַעַה, אָפְּרִיךְוּבָשׂ מִמְשִׁיךְ וְאַיִשׁ נְזָם אַחַד" (אלא שבאיוב שם לא הביא רשיי) הא דרע"ק.

(64*) הינו שאיינו ידוע לבן חמש למקרה. ולהעיר מנסהדרין צא, א. ירושלמי שביעית פ"ז ה"א. ויקיר פ"י, ו. ועוד.

(65) פשוטו דמחוז' זה הוּא, שחדוש דברכי הים הוא רק בונגע לקריאת השם ולא בונגע להышימוש בהמעות.

דערצ'ילן וויפּל יעקב האט געצלט פֿאָר דער שדה?

בי אַבְּרָהָם עַזְוֹן, ווֹאָס האט געצלט "דְּמִים מְרֻובִּים", אֵין דאס מובּן – וויל די תורה וויל דערמייט לאָזון הערן: (א) גוֹדֵל חֲבִוּתָה פָּוֹן אַחֲזָה קָבָר אֵין אַזְיָה. (ב) די מַעַלָּה בְּאָפְּן הַנְּגָהָתוֹ, אֵז סָאִיז אַיִם כְּדָאי גַּעֲוָעַן צוֹ צָאָן אַזְאָן הוּאַיִן פְּרִירָז – "אַרְבָּעָה מֵאוֹת שְׁקָלָבְּסָף (און דערצ'וֹן) עַוְּבָר לְסָוְחָרָה" – אַבְּיִ שְׁוּלָל זַיִן בְּתְּכִלִּית די בְּעָלוֹת פָּוֹן עַפְרוֹנִי⁶⁶, אַדְעָר עַד די שְׁלִילָה פָּוֹן אָזְאָן אַמְּרִיה פָּוֹן "אָנִי העשרתתי את אַבְּרָם"⁶⁷ וכ'יו'ב.

אַבְּעָר בְּנְדוֹזָד – מַאי קְמַל צוֹ דָעַת צִילָּוֹן אָזְעָקָב האט גַּעֲקֹוּפְּט די "חֲלָקָת הַשְׁדָּה" פָּאָר – הַוְּנְדָעָרָת מַעַה!⁶⁸!

מוֹזָו מַעַן זַאֲגָן, אָז אַעֲפָפּ אָז עַד האט בְּלוּזָו גַּעֲצָלָט הַוְּנְדָעָרָת מַעַה, האט אַבְּעָר דָעַר תְּשִׁלּוּם פָּאַרְמָאָגָט אַחֲחִיבָות (וּוֹאָס באַוְוִיּוֹז אוַיִּיף חֲבִוָּתָה הָאָרֶץ), אָז דערפֿאָר דערצ'ילט תורה וועגן דעם.

אָז אָז צוֹ מְסִבְּרָ זַיִן ווֹאָס פָּאָר אַחֲחִיבָות קען זַיִן אֵין אַזְאָן תְּשִׁלּוּם, בְּרַעֲנְגָט רשיי מאָמֵר רְעַק "כְּשַׁהֲלָכָתִי לְכָרְכִּי הַיּוֹ קּוֹרְיָן לְמַעַה קְשִׁיטָה"; ווי דערמָאָנְטָ פְּרִיעָר, אָז דָעַר ווֹאָרט "קְשִׁיטָה" פָּוֹן לְשׁוֹן קִשְׁוּטִים. ווי קּוֹמֶט עַס אָז מִזְאָל אַנְרוֹפּ אַז מַעַה – די קְלָעַנְטָעַ מַטְבָּע – מִיטְן נָאָמָעַן "קְשִׁיטָה" (מלשון קִשְׁוּטִים)?⁶⁹

זַעַט מַעַן, אָז סָאִיז דָא אַ פְּאָל, אָז אַפְּילוּ ווּעָן די שְׁוֹרִוּתָה פָּוֹן די מִטְבָּעָה –

(59) ראה באַרוכָה לְקוֹוּשׁ חַי' ע' 62 ואילך.

(60) ל' הַכְּתוּב – לְךָ יְהָ, כָּג.

(61) ראה גם נזֵר הקודש (השלם) לְבֵירָ שֵׁם.

(62) ראה מְדֻרְשָׁ לְקָחְ טָבָּה וְשָׁכְלָה טָבָּה בְּאָזְן הַטָּבָּם שְׁקוּרְיוּ מַעַה קְשִׁיטָה מִצְדָּקָתָה (כִּי המועת קְצֹצָה הָזָן מְתוּקָנוֹת עֲגֹלָהָן כְּמוֹ הַדִּינָר). אַבְּלָבְּשָׁ פְּשָׁטוֹת "קְשִׁיטָה" הוּא מְלָשָׁן קִשְׁוּט, כְּנָל.

אוריך צום תוכן העניין: פונקט ווי דיאורה איז מדגיש די חשיבות פון אב' הרמס תשלום, איז ערך האט געגעבן מטבחות וואס זייןען געוווען "עובד לסוחר", עדז האט יעקב געצאלט מיט מטבחות וואס זייןען געוווען "חרופן .. חריפים בכל מקום".

ה) דאס וואס רשי זאגט וויטער איז שכם האט געזאגט צו דינה, "כמה ממון בזבוז" – אעפ' איז יעקב האט אינגעאנץ באצאלט חמשה שקלים פאר דער חילקה השדה: דער דיק איזן רשי איז – "בזבוז", וואס דער באדייט פון בזבוז איז ניט דוקא וווען עס רעדט זיך ווועגן א גרויסן סכום, נאר וווען דאס איז – בזבוז. אוריך א קליניגער סכום⁶⁸, אויב נאר דאס איז לגמרי שלא לצובוך (מען צאלט שלא לפי ערך דער נויטרייט פון דער זאר), איז עס בזבוז.

עדז בעניינו: וויבאלד איז יעקב איז דארט געוווען בליז באופן עראי, איז בי' שכם (וואס האט ניט פארשטיינען די חביבות הארץ בעניין יעקב) אויסגעקו' מען, איז דאס צאלן "מאה קשיטה" – ספצעיעלע חשבוע מטבחות כו', פאר "חלקה שדה קטנה", איז עס בזבוז.

[וועפ' הניל' יומתק דיק לשון רשי וויטער אין פ' וארא, וואו ערך רעדט ווועגן מעלהם של האבות וואס האבן ניט מהרהר געוווען אחרי מדרתו של הקב"ה, איז ניט קוונדיק אויף דעם ברית וואס דער אויבערשטער האט מיט זיין געמאכט "לחת להם את הארץ נגען את הארץ מגורייהם גו"ו⁶⁹ – איז "כשבקש אברהם

דערפון א ראי" אויף זיין ער אמרת'ער, "גרויס שטאטיקער" חשיבות.

ז. עפ' איז אוריך פארענטפערט:

א) פארוואס רשי נעטט ניט אן דעם פירוש איז "קשיטה" מיינט "כבש" – וויל פון איז תשלום איז ניטה קיין לימוד עניין מיוחד (א ספצעיעלע חשיבות, או כו"ב), ובמילא איז ניטה קיין טעם איז דער פסוק זאל ווועגן דעם דערציילן.

ב) בפושטן של מקרה – כיש מוקם לפרש שללט ה' שקלים – אין מוקם לפרש *ששה השדה* (ושילם מאה ש' ליט', או מאה מרגליות וכ'ו) *דיהיפד הפשט דפליגן* בשווה-דבר האם הי' העשרים פעם דדיעה הא?!

ג) וואס דער פסוק זאגט ניט (דעם סך-הכל) – חמשה שקלים *אנדער מאה גרה*, נאר *מאה קשיטה*⁷⁰ – וויל דיא הדגשה דא איז ניט אויף דער שוורות, נאר איז יעקב האט געצאלט פאר דער שדה, מיט איז זאר וואס מינוצט אלס קישוטים – *קשיטה*.

ד) די כוונה פון דעם בעל חזאי עיגול (תלמיד רשי?) וואס האט צוגע-גען ותרגומו חרופן, טוביים חביבים בכל מקום כגן עובר לסוחר:

דערימיט בערגנט זיך נאכמער ארים די חשיבות פון די מטבחות מיט וועלכע יעקב האט געצאלט פאר דער שדה – איז זיין זייןען געוווען ספצעיעלע גוטע מטבחות, "חריפים בכל מקום".

ויש לומר, איז מיט צוגען די ראי" "כגן עובר לסוחר" איז די כוונה ניט נאר א דוגמא ורא" צום טיטיש, נאר

(68) ובפרט שה' שקלים ה'ז פדיונו דבכורו (קרח ית, טז) ערך זכר עד בן ה' שנים (בחוקותי כז, ו) וועוד. (69) וארא ו. ד.

(66) ראה כוריות (י, ב) דכbesch שווי סלאע.

(67) עפ' תומתק הגירסת בדפוס ראשון דרשאי (וכן בכמה כתבי רשי' שתה"ז) – שרשי' מעתיק בהדיה גם תיבת "במאה".

באווארנט עס רשי"ז דורך מעתיק זיין
דען שם בעל המאמר – ר' עקיבא:

וועגן ר' עקיבא דערציזילט די גمرا
אין סנהדרין⁷³, איז ער האט זיך געפֿרט
אין און אופֿן פון "חסידות", ער איז
געווען "רגיל לזכות את ישראל"⁷⁴.

און דערמיט איז פארשטאנדיק וואס
דען פסוק איז מוסיף "במאה קשיטה" –
ויליל לוויל שיטת רע"ק – "שרגיל לזכות
את ישראל" – דארכֿ פֿען זוכן בא יעדער
זאָר, אָפֿילו אָרגֿיל, זוכותים אויף אידן.
און דערפֿאָר, אע"פ איז דער צאָל, "מאה
קשיטה" איז ניט קיין געוואָלדייקער
חידוש, דארכֿ פֿען דערציזילן אויך דען
(קלינען) זוכות, מצד שהרגל נעשה טבע,
צו רעדן בזוכותם של ישראל.

ט. עפֿז יש להסביר (עד הרמן) וואס
ריש"ז איז מעתיק אויך דען פרט איז
רע"ק איז אלין גנגאנגען "לברכֿ הים"
(בשלהכתי⁷⁵ לברכֿ הים כו":)

די גمرا זאגט דאָרטט⁷⁶: "מאַי חסידוֹ
תִּי" (פון רע"ק) .. קטני בני רשייע ישראל
.. ר' עקיבא אומר באים הם לעוה"ב
שנאָמָר" שומר פתאים דה' שכון קורין
בברכֿ הים⁷⁷ לינוקא פתיא".

ויש לומר – עד הרמן – איז די
"חסידות" פון רע"ק איז ניט נאָר איז
דען כלות העניין, נאָר אויך איז דען

לכבר או שרה לא מצא קרקע עד שקנה
בדמים מרווחים .. וכן בייעקב ויקון את
חלקת השדה לננות אהלו⁷⁸.

– בייעקב זאגט ניט רשי"ז "בדמים
מרובים" און איז אָפֿילו ניט מוסיף
ווגו⁷⁹ (לרמז אויף די ווערטער "במאה
קשיטה"⁸⁰). וויליל יעקב האט טאָקע קיין
"דמים יקרים" ניט געצֿאלט – סאיין
בלוייז געוווען חמשה שקלים⁸¹.

ח. בי א תלמיד "ממולח" איז אָבער
פארט ניט גלאָטיק:

נאָן גאנַצּן ביאָור ווי די מטבעות
זינען געוווען ספֿעציילען חשוב'ע מטַ
בעות – "קשיטה" – זינען זי פֿאָרט
בלוייז געוווען מנוח, און פֿאָרטשטייט זיך,
אוֹ לגבי יעקביס עשרות האט עס ניט
געהאָט קיין חשיבות.

איז בIMAL מובן, איז דער עיקר הדגשה
אין פסוק איז אין דעם וואָרט (וילין את
חלקת השדה) – איז אָי איז בייעקב זאגט
געוווען אָזוי טיעיר אוֹ ער האט גלייד
געקופֿט אָ חלק באָרץ, באָטש אָז זיינ
דייה איז געוווען אין דעם אָרט פון "בֵּית
אָבִי", חֶרְבוֹן.

און וויבאָלד אָזוי, איז הדרא קושיא
לדוכתא: וואָס איז אָזוי נוגע צו דער
צילין אוֹ ער האט עס געקופֿט "במאה
קשיטה"? וויפֿיל הוספה איזן "חיבת
הארץ" וווערט אוֹיסגעדריקט איז דעם,
אוֹ דערפֿאָר זאָל דער פסוק דאס מדגש
זיין?

.ב. קי. (73)

.ל. רשי"ז שם דה שבקי. (74)

– (75) דלאָכֿאורה הוליל "ברכֿ הים קורין כו'" –
וון בְּכָל מִזְוָל הַנֶּלֶל.

.(76) לאחרי המשנה שם.

.(77) תלמידיםクトו, ו.

– (78) להעיר שכאן לא קאמר "בשלהכתי"
משאָכּ בְּכָל הַסּוּגִיא בְּרִיהָ שָׁם. ולשליל מהלוקת
אוֹ דְּסִמְיךָ עַל סְגִתָּת רִיהָ.

.(70) ל' רשי"ז ואָראָ שם, ט ("וּרְבּוּתִינוּ דְּרָשָׂוּהוּ").
– (71) לפני התיבות "לנות אהלו" (שאינו לשון
הכתוב).

.(72) שמה מוכח שאין לפרש שורשי לא כתוב
"דמים מרובים" גבי יעקב כי כבר כתבו גבי
אָברָהָם (קאי גם על יעקב) – דאָכּ הוּא ל' להענין
אוֹ לרמז ב"ווגו" ("במאה קשיטה").

בוי וועלכע ר' עקיבא האט געהערט אן "קורין לינוקא פטיא" און דערמיט האט ער אַרְוִיסְגָּעָבָן דעם פֿסְקָה לְזָכוֹתָם של ישראל – "קטני כו' באים הם לעוה"ב" – איז בי דער זעלבער הליכה לכרci הים איז איז אַרְוִיסְגָּעָקָמָעַן נָאָך אָז ענין "רגיל לזכות", בזכותם של ישראל – דיב' חיבבות הארץ בי' יעקב', אן ער האט געצְאָל פָּאָר דער חילket השדה, וואס איז בי אים געוווען ניט מקום דירתו – "מאה קשיטה"⁷⁹, מטבחות וואס זייןען קוישוטים.

(משיחות ש"פ וירושל"ח תשל"א)

וואס ער⁸⁰ זאגט "שכן קוריין בכרci הים לינוקא פטיא": דערמיט איז די גمراא מדגש, איז אויף אזיפיל איז געוווען חסידותי דרע"ק צו מזוכה זיין אידן, איז עס איז פֿאָר אים געוווען כדאי די נסעה אין "כרci הים", אַבְּי צו קענען מזוכה זיין את ישראל און פֿסְקָעָן אַז קטני בני רשיי ישראל באים הם לעוה"ב.

אַז דאס איז אויך רש"י דא מרטמו – "אמר רנ"ק בשלהכתי⁸⁰ לכרci הים כו'" – דאס איז די זעלבער הליכה לכרci הים

(79) אבל בב"ר שם: אמר ר' לוי* (ועד"ז השינוי בירושלמי ברכות פ"ט סוף ה"א לגביה ר"ה שם – ר' לוי במקום ר'יעק).
(80) ולא "בהליקות" וכיו"ב.

* ס"כ להניר שבב"ר שם: בערבי (ולא "כרci הים" כבשנוזורי ש.35). וראה גירסת הורד"ק שהובאה לעיל העזה. 34

